

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie: Przewodniczący – SSO Agnieszka Tarasiuk-Tkaczuk

Protokolant – st. sekr. sąd. A. K.

po rozpoznaniu w dniu 11 lipca 2013 r. w Szczecinie

sprawy z powództwa K. S. i W. Ś. (1)

przeciwko M. G.

o zapłatę

I. uchyla w całości nakaz zapłaty Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 18 października 2012 r., sygn. akt I Nc 265/12 i powództwo oddala;

II. zasądza od powodów K. S. i W. Ś. (1) w częściach równych na rzecz pozwanego M. G. kwotę 8.417,- (osiem tysięcy czterysta siedemnaście) złotych tytułem kosztów procesu.

SSO Agnieszka Tarasiuk-Tkaczuk

sygn. akt I C 1282/12

UZASADNIENIE

K. S. i W. Ś. (1) w dniu 16 sierpnia 2012 r. wnieśli przeciwko M. G. pozew, w którym domagali się orzeczenia nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, że pozwany ma zapłacić solidarnie powodom kwotę 128.200 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 sierpnia 2009 r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania.

W uzasadnieniu powyższego żądania powodowie wskazali, że są w posiadaniu weksla własnego wystawionego przez pozwanego w dniu 28 lipca 2009 r., na kwotę 128.200 zł, która miała być zapłacona do dnia 17 sierpnia 2009 r. Pomimo upływu terminu zapłaty i dwukrotnych wezwań do wykupu weksla, pozwany nie zapłacił sumy wekslowej.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 18 października 2012 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie nakazał pozwanemu M. G. zapłacić na rzecz powodów K. S. i W. Ś. (1) solidarnie kwotę 128.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 18 sierpnia 2009 r. i kosztami postępowania w kwocie 5.217 zł, w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu, albo wnieść w tymże terminie zarzuty.

W zarzutach od nakazu zapłaty M. G. zaskarżył przedmiotowe orzeczenie w całości, wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu.

Pozwany wskazał, że sporny weksel został przez niego podpisany w 1996 r., jako zabezpieczenie pożyczki w kwocie 10.400 zł, zaciągniętej od K. S.. W sprawie tej Sąd Rejonowy w Szczecinie prawomocnym wyrokiem zaocznym z dnia 12 marca 1997 r. zasądził już od M. G. na rzecz K. S. dochodzoną przez niego kwotę. Ponadto pozwany podniósł zarzut nieważności weksla, z uwagi na brak oznaczenia waluty oraz zakwestionował oprocentowanie sumy wekslowej w wysokości 20% rocznie.

Marginalnie należy wskazać, że zarzuty M. G. zostały wniesione w terminie, albowiem przebywanie przez pozwanego – marynarza poza miejscem zamieszkania (na morzu), ze względu na obowiązki zawodowe, jest okolicznością usprawiedliwiającą nie odebranie przesyłki w urzędzie pocztowym. Wobec nieskuteczności pierwszego doręczenia zastępczego i ponownego doręczenia odpisu nakazu zapłaty pełnomocnikowi pozwanego, termin do wniesienia zarzutów należało liczyć od owego ponownego doręczenia pisma (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z 2 marca 2011 r., II UZ 44/10).

K. S. i W. Ś. (1) w odpowiedzi na zarzuty (k.47, 53) wniesli o utrzymanie w mocy w całości nakazu zapłaty podnosząc, że z treści weksla, w szczególności z miejsca jego wystawienia i miejsca płatności wynika, że chodzi o walutę krajową. Kwestia odsetek zastrzeżonych w wekslu jest bezprzedmiotowa, gdyż powodowie domagają się odsetek ustawowych. Nadto, gdyby weksel był wystawiony przez pozwanego w 1996 r. to zupełnie niezrozumiałe byłoby nieskorzystanie z weksla przez stronę powodową w postępowaniu toczącym się pod sygn. akt II C 2026/96, gdyż ułatwiłby on dochodzenie swoich roszczeń.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. S. i W. Ś. (1) prowadzą w formie spółki cywilnej (...) w S. lombard, w ramach którego m.in. udzielają pożyczek.

W. Ś. (1) jest współnikiem ww. spółki cywilnej od 2001 r., zaś wcześniej, od 1998 r., był pracownikiem lombardu.

Niesporne, a nadto dowód: przesłuchanie powoda W. Ś. (1), k.84

M. G. w latach 90-tych XX w. był prezesem zarządu spółki (...) w S..

W 1996 r. ww. spółka, działająca przez zarząd w osobie M. G., zaciągnęła w lombardzie K. S. pożyczkę w kwocie 10.400 zł. Zabezpieczeniem jej spłaty miał być weksel in blanco, na którym podpis złożył M. G.. Do weksla nie została sporządzona pisemna deklaracja wekslowa.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (...) nie prowadzi już działalności; zakończyła ją z końcem 1996 r.

Dowód: przesłuchanie pozwanego M. G., k.84

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym w dniu 19 czerwca 1996 r. przez Sąd Rejonowy w Szczecinie XI Wydział Gospodarczy, sygn. akt XI Ng 542/96, nakazano spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (...) w S. zapłacić C. C. (1) i K. S. – współnikom spółki cywilnej (...) kwotę 10.400 zł z odsetkami w wysokości 3% dziennie oraz kosztami procesu.

W dniu 24 czerwca 1996 r. C. C. (1) i K. S. rozwiązali umowę spółki cywilnej (...) ze skutkiem na dzień 30 czerwca 1996 r. Wspólnicy ustalili, że wierzytelności nabyte w czasie trwania spółki przejdą na rzecz K. S. z obowiązkiem spłaty C. C. (1), zaś K. S. jest uprawniony do rozporządzania oraz sądowego dochodzenia wierzytelności spółki.

Ponieważ postępowanie egzekucyjne przeciwko spółce (...) okazało się bezskuteczne, w dniu 30 października 1996 r. K. S. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą „C. – (...) w S. wystąpił do Sądu Rejonowego w Szczecinie z powództwem o zapłatę przeciwko M. G., jako członkowi zarządu ww. spółki, na podstawie art. 298 Kh.

Sąd Rejonowy w Szczecinie II Wydział Cywilny wyrokiem zaocznym z dnia 12 marca 1997 r., sygn. akt II C 2026/96, zasądził od pozwanego M. G. na rzecz powoda K. S. kwotę 12.610 zł z odsetkami: od kwoty 10.400 zł z 3% w stosunku dziennym od dnia 20 lutego 1996 r. a od kwoty 2.210 zł z 46% w stosunku rocznym od dnia 25 września 1996 r. do 31 grudnia 1996 r. i z 35% w stosunku rocznym od dnia 1 stycznia 1997 r. oraz kosztami procesu, ponadto nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności.

Pozwany M. G. nie zapłacił należności zasądzonej ww. wyrokiem zaocznym.

Niesporne, a nadto dowód:

- w aktach sprawy o sygn. II C 2026/96 Sądu Rejonowego w Szczecinie:

nakaz zapłaty z 19.06.1996 r., sygn. akt XI Ng 542/96, k.4-4v

zaświadczenie Komornika przy Sądzie Rejonowym w Szczecinie z 21.10.1996 r., k.5

wezwanie do zapłaty z 23.10.1996 r., k.7

pozew o zapłatę z 30.10.1996 r., k.2

umowa o rozwiązaniu umowy spółki z 24.06.1996 r., k.8

wyrok zaoczny Sądu Rejonowego w Szczecinie z 12.03.1997 r., k.24

- przesłuchanie pozwanego M. G., k.84

W dniu 28 lipca 2009 r. powodowie wypełnili weksel podpisany przez M. G., wskazując, że jest to weksel na 128.000,00 i sumę słownie sto dwadzieścia osiem tysięcy plus odsetki 20 % rocznie do dnia zapłaty oraz oznaczając termin płatności na dzień 17 sierpnia 2009 r. i miejsce płatności: (...) s.c. w S. przy ul. (...).

Dowód: weksel k. 4

Pismami z dnia 28 lipca 2009 r. i 18 sierpnia 2009 r. K. S. i W. Ś. (1) bezskutecznie wezwali M. G. do zapłaty (wykupu) weksla na kwotę 128.000 zł.

Niesporne, a nadto dowód: wezwania z 28.07.2009 r. i 18.08.2009 r. k.5,6

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie powodowie K. S. i W. Ś. (1) dochodzili roszczenia na podstawie weksla własnego, niezupełnego w chwili wystawienia (tzw. weksla in blanco).

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. - Prawo wekslowe (Dz.U. z 1936 r. Nr 37, poz. 282, ze zm.), jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa.

Z powyższego przepisu wynika, że weksel niezupełny w chwili wystawienia stanowi wyjątek od wymagań wymienionych w art. 1 i 2 ustawy - Prawo wekslowe. Istota takiego weksla polega na tym, że wystawca zobowiązując się z weksla, nie wypełnia jego blankietu, lecz jedynie go podpisuje. Zasady wypełnienia weksla in blanco zawarte są w osobnym porozumieniu, tzw. deklaracji wekslowej.

Wyróżnia się weksle in blanco gwarancyjne i kaucyjne. Weksel gwarancyjny jest to weksel in blanco złożony na zabezpieczenie stosunku umownego zachodzącego między wystawcą weksla a osobą, której weksel jest wręczany. Natomiast weksel kaucyjny jest to weksel in blanco złożony na zabezpieczenie roszczeń mogących powstać w przyszłości, których aktualna wysokość nie jest znana.

Zarówno weksel gwarancyjny, jak i kaucyjny mogą zostać wypełnione tylko wówczas, gdy ziszczą się warunki uprawniające wierzyciela do wypełnienia weksla. Weksle gwarancyjne i kaucyjne nie mogą być zatem wypełnione i pущzone w obieg, dopóki zobowiązanie pozawekslowe nie stanie się wymagalne.

W orzecznictwie i doktrynie przyjmuje się jednolicie, że w przypadku dochodzenia roszczenia wekslowego przez pierwszego wierzyciela wekslowego, dopuszczalne jest powoływanie się przez dłużnika – w celu obrony przed roszczeniem wekslowym – na zarzuty wynikające z łączącego te podmioty stosunku podstawowego, tzn. będącego podstawą wystawienia weksla. Skoro weksel jedynie zabezpiecza wierzytelność cywilną, przeto dłużnikowi przysługują przeciwko roszczeniu wekslowemu te wszystkie zarzuty, jakie przysługują mu przeciwko roszczeniu cywilnemu (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2001 r., V CKN 264/00, LEX nr 52788).

Zbyt szeroko rozumiana abstrakcyjność zobowiązania wekslowego godziłaby bowiem w podstawowe wartości systemu prawnego, w jego aksjologiczną i prakseologiczną spójność, nie służąc przy tym ochronie żadnych społecznie akceptowanych interesów czy wartości. Prawo nie może bowiem stanowić, że czynność mająca cel niedozwolony jest nieważna, ale jeżeli ma ona postać weksla, to choć obie strony są świadome negatywnych skutków jakim służy, jest ważna. Samo użycie słowa „weksel” nie może wyłączać czynności prawnej spod działania podstawowych reguł systemu prawnego (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2005r., II CK 426/04; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2004r., V CK 427/03).

Inaczej jest natomiast w przypadku nabywców takiego weksla. Stosownie do art. 16 i 17 prawa wekslowego możliwe jest uzyskanie przez nabywcę będącego w dobrej wierze wierzytelności wekslowej, mimo że nie istniała ona po stronie zbywcy ze względu na nieważność czynności wekslowej. Pojawia się tu bowiem zasługujący na ochronę interes osoby trzeciej (indosatariusza) działającego w zaufaniu do treści weksla.

Następnie wskazać należy, że w świetle art. 10 prawa wekslowego podpis na dokumencie niemającym wszystkich cech weksla własnego może wywołać skutki w sferze prawa wekslowego, jeżeli złożony został w zamiarze wywołania takich skutków, a składający podpis wręczając dokument udzielił odbiorcy upoważnienia do uzupełnienia go o niezbędne elementy weksla własnego. Nie może więc być uznany za weksel in blanco dokument podpisany in blanco przez określoną osobę, który bez upoważnienia tej osoby został wypełniony przez inną osobę. Wypełnienie to nie stanowił bowiem uzupełnienia weksla in blanco, lecz podrobienie weksla (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 5 lipca 2007 r., II CSK 160/07; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 12 grudnia 2012 r., I ACa 226/12).

W przedmiotowej sprawie powód W. Ś. (1) przesłuchiwany w charakterze strony zeznał, że sporny weksel zabezpiecza wierzytelność powodów wobec pozwanego M. G., wynikającą z zobowiązania się przez pozwanego do zapłaty na rzecz powodów części należności zasądzonej prawomocnym wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 12 marca 1997 r.

Na sumę wekslową - według twierdzeń powoda W. Ś. (1) - składa się należność objęta ww. orzeczeniem wraz z tzw. odsetkami lombardowymi w maksymalnej kwocie. Powód zeznał, że pozwany złożył u powodów weksel in blanco w 2004 r., deklarując spłatę należności w ratach, a strony umówiły się, że weksel zostanie wypełniony na kwotę około 120.000 zł wraz z oprocentowaniem.

Natomiast pozwany M. G. podniósł, że weksel został wystawiony w 1996r., na zabezpieczenie pożyczki udzielonej spółce z o.o., a nadto zarzucił nieważność weksla z uwagi na brak oznaczenia waluty.

Sąd zważył, że zgodnie z art. 6 Kc, ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Powyższy przepis nakazuje rozstrzygnąć sprawę na niekorzyść osoby opierającej swoje powództwo lub obronę na twierdzeniu o istnieniu jakiegoś faktu prawnego, jeżeli fakt ten nie został udowodniony. Tak zwane fakty negatywne (twierdzenia o faktach), do których należałoby zaliczyć nieistnienie stosunku zobowiązaniowego, którego zabezpieczeniem jest weksel, mogą być dowodzone za pomocą dowodów faktów pozytywnych przeciwnych, których istnienie wyłącza twierdzoną okoliczność negatywną (por. M. Cieślak, Zagadnienia dowodowe w procesie karnym, t. I, Warszawa 1955, s. 81). Osadzenie dyspozycji art. 6 Kc w realiach procesu z weksla gwarancyjnego in blanco implikuje przerzucenie dowodu przeciwnego faktu istnienia wierzytelności, której zabezpieczeniem pozostaje weksel, na pozwanego (dłużnika) w związku z domniemaniem istnienia wierzytelności, które powstało na skutek wystawienia i wydania weksla (vide: uzasadnienie uchwały Sąd Najwyższego z 7 stycznia 1967 r., sygn. akt III

CZP 19/66, OSNCP 1968/5 poz. 79). Tym niemniej jest oczywiste, że w razie wypełnienia weksła in blanco w zakresie sumy wekslowej przez wierzyciela osobistego (remitenta), wierzyciel ten nie może zasłaniać się wobec dłużnika abstrakcyjnością zobowiązania wekslowego, gdy pozwany (dłużnik) twierdzi, że zobowiązanie ze stosunku podstawowego nie powstało (art. 210 § 2 Kpc). Nie chodzi w tym przypadku o rozkład ciężaru dowodu, a ściśle, obowiązek ten nie wynika z przerzucenia na powoda ciężaru dowodu (art. 6 Kc). Jest on jedynie naturalną konsekwencją domagania się przez wierzyciela osobistego do dłużnika określonego świadczenia pieniężnego. Tak więc **w przypadku zakwestionowania prawidłowości uzupełnienia weksła in blanco, wierzyciel ma obowiązek wskazać z jakiego tytułu domaga się zapłaty oraz przedstawić stosowne wyliczenie** (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 9 marca 2011 r., I ACa 122/11, LEX nr 898634).

W ocenie Sądu, zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do przyjęcia, że powodowi przysługuje wobec pozwanego roszczenie wekslowe w kwocie dochodzonej pozwem. Powodowie nie udowodnili istnienia zobowiązania, które byłoby podstawą do wystawienia weksła, zarówno co do zasady jak i wysokości.

Za niewiarygodne uznał Sąd zeznania W. Ś. (1), że sporny weksel zabezpiecza zobowiązanie, którego źródłem jest umowa zawarta przez strony w 2004 r., na mocy której pozwany zobowiązał się do spłaty długu stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem, w wysokości ustalonej przez strony na około 120.000 zł, a zatem mniejszej niż wynikająca z tytułu wykonawczego.

Powyzsze zeznania powoda nie znajdują potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym.

Wątpliwości dotyczące prawidłowości wypełnienia spornego weksła wynikają z faktu nieprzedłożenia przez powodów pisemnej deklaracji wekslowej. Pozwany zaprzeczył, jakoby deklaracja taka w formie pisemnej została sporządzona, natomiast powód W. Ś. (1) zeznał, że co prawda nie przypomina sobie sporządzenia pisemnej deklaracji, jednakże strony zawarły ustne porozumienie co do sposobu wypełnienia weksła in blanco. Te jednakże wyjaśnienia powoda nie zostały wsparte żadnymi wiarygodnymi dowodami wskazującymi na to, jak dokładnie strony umówiły się co do kwoty, na jaką weksel zostanie wypełniony, co do odsetek, czy też co do terminu i miejsca płatności weksła.

Po wtóre, skoro powodowie od 1997 r. dysponowali tytułem wykonawczym przeciwko pozwanemu, to nic nie stało na przeszkodzie do egzekwowania całej stwierdzonej tym tytułem należności, ewentualnie jej części w kwocie około 120.000 zł. Poszukiwanie dodatkowego zabezpieczenia zapłaty w postaci weksła było zbędne; dochodzenie bowiem roszczenia z takiego weksła wymagałoby przeprowadzenia kolejnego postępowania sądowego, w celu uzyskania tytułu wykonawczego lub tytułu zabezpieczenia.

Po trzecie, na prawdziwość twierdzeń pozwanego, iż sporny weksel zabezpiecza zwrot pożyczki udzielonej w 1996 r. wskazuje treść urzędowego blankietu weksła, który został podpisany przez M. G.. Wzór tego blankietu został określony Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 9 stycznia 1995 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o zobowiązaniach podatkowych (Dz. U. z dnia 27 stycznia 1995 r.), w załączniku nr 2 do ww. aktu prawnego. W pierwszym wersie od góry dokonano skreślenia cyfr 19.

Kolejne Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 21 grudnia 1999 r. w sprawie wzorów znaków opłaty skarbowej i urzędowych blankietów wekslowych oraz warunków ich wymiany (Dz. U. z dnia 24 grudnia 1999 r.) określało już inny wzór blankietu urzędowego.

W ocenie Sądu, powodowie, którzy są profesjonalnymi uczestnikami obrotu prawnego i zawodowo zajmują się zarobkowym udzieleniem pożyczek, w roku 2004 nie korzystaliby już z nieaktualnego blankietu weksła. Każdorazowe przekreślanie na wekslu dwóch cyfr 19 mogłoby bowiem skutkować różnego rodzaju utrudnieniami w dochodzeniu roszczeń z weksła. Dla przykładu, mogłoby to być uznane przez dany Sąd za zmianę tekstu weksła, która - stosownie do art.69 prawa wekslowego - wymaga potwierdzenia przez wystawcę weksła tej zmiany swoim podpisem, albo dyskwalifikować weksel jako podstawę do wydania nakazu zapłaty, z uwagi na to, że prawdziwość i treść takiego weksła nasuwają wątpliwości (art.495 § 2 Kpc).

Wreszcie sam sposób ustalenia wysokości sumy wekslowej został przez powodów przedstawiony w sposób nieprecyzyjny i niejasny. Posiadacz weksła jest zobowiązany do wypełnienia weksła na sumę odpowiadającą zawartemu porozumieniu wekslowemu. Powód bardzo ogólnikowo wskazywał co składa się na sumę wekslową. Twierdził, że w 2004 r. umówiono się z pozwanym, że weksel zostanie wypełniony na kwotę około 120.000 zł wraz z odsetkami lombardowymi w maksymalnej kwocie. Powodowie nie wskazali precyzyjnie, ile wynosiła umówiona należność główna i jakie określono odsetki od niej. Nie ulega wątpliwości, że suma wekslowa na jaką został wypełniony weksel powinna odpowiadać zawartemu porozumieniu wekslowemu. Pozwany zaprzeczył, aby w 2004 r. strony poczyniły jakiegokolwiek uzgodnienia co do kwoty, na jaką weksel ma być uzupełniony, natomiast powodowie nie wykazali treści i przedmiotu stosunku prawnego powstałego pomiędzy nimi, a pozwanym w 2004 r., z którego wynikałoby zobowiązanie wekslowe.

Z powyższych względów należało uznać, że brak było podstaw do wypełnienia weksła objętego pozwem na dochodzoną przez powodów kwotę.

Zdaniem Sądu, uzasadniony okazał się również podniesiony przez pozwanego zarzut nieważności weksła, z uwagi na brak oznaczenia w wekslu waluty płatności.

Zgodnie z art. 101 prawa wekslowego, weksel własny zawiera:

- 1) nazwę „weksel” w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono;
- 2) przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej;
- 3) oznaczenie terminu płatności;
- 4) oznaczenie miejsca płatności;
- 5) nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana;
- 6) oznaczenie daty i miejsca wystawienia wekslu;
- 7) podpis wystawcy wekslu.

O ważności weksła decydują kwestie formalne, czyli poprawność jego wypełnienia, a nie zgodność jego treści ze stosunkiem prawnym, z którego zobowiązanie wekslowe wynika. Dla ważności weksła własnego konieczne jest zamieszczenie w jego treści wszystkich wskazanych w prawie wekslowym elementów. W myśl bowiem z art. 102 prawa wekslowego, nie będzie uważany za weksel własny dokument, któremu brak jednej z cech, wskazanych w artykule poprzedzającym, wyjąwszy określone przypadki (dotyczą one braku oznaczenia terminu płatności weksła, miejsca płatności i miejsca wystawienia weksła).

Art. 101 pkt 2 prawa wekslowego stanowi, że weksel własny musi zawierać przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej. Zatem z przepisu tego jednoznacznie wynika, że weksel nie może być wystawiony na nic innego niż suma pieniężna, która dodatkowo musi być oznaczona. Spełnienie tego wymagania zakłada podanie w treści weksła bezwarunkowego przyrzeczenia zapłaty przez wystawcę sumy wyrażonej w określonej walucie. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 8 września 1995 r. (sygn. akt III CZP 105/95, OSNC 1995/12/174) wskazał, iż oznaczenie sumy pieniężnej, jaka ma zostać zapłacona wymaga wpisania na wekslu zarówno kwoty (liczby jednostek), jak i waluty, bez czego oznaczenie sumy wekslowej nie byłoby kompletne, a zatem nie dałoby się ustalić zakresu odpowiedzialności dłużników wekslowych. Ustalenie takie na podstawie tekstu samego weksła jest niezbędne ze względu na cechę obiegowości, która stanowi istotę weksła. Z tego też względu nie może być uważany za weksel taki dokument, któremu brak oznaczenia sumy pieniężnej w konkretnej walucie. Sam Ustawodawca wskazał przy tym reguły interpretacyjne na wypadek wątpliwości związanych z oznaczeniem sumy pieniężnej, zarówno co do liczby jednostek (art. 6 prawa wekslowego), jak i co do waluty (art. 41 prawa wekslowego), jednakże żadna z tych reguł nie dotyczy sytuacji braku oznaczenia waluty. Prowadzi to do wniosku, że dokument zawierający przyrzeczenie zapłaty kwoty, której waluta nie

została w ogóle określona nie może być uważany za weksel. W przytoczonej wyżej uchwale Sąd Najwyższy podkreślił, iż nie można przyjąć w przypadku weksła wystawionego i płatnego w Polsce, że jest on wystawiony w złotych, powołując się na art. 358 § 1 Kc, według którego z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, zobowiązania pieniężne na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej mogą być wyrażone tylko w pieniądzu polskim. Ze względu na formalny charakter zobowiązania wekslowego jego treść musi być wyczerpująco wyrażona w samym tekście weksła, a nie wynikać z towarzyszących okoliczności, to bowiem sprzeciwiałoby się obrotowości weksła. O istnieniu i treści zobowiązania wekslowego decyduje tekst weksła, a nie rekonstruowana na podstawie towarzyszących okoliczności ewentualnie odmienna wola stron uczestniczących w zaciągnięciu zobowiązania wekslowego. Wykładnia nie może prowadzić do usuwania istotnych braków formalnych (m.in. braku jakiegokolwiek oznaczenia waluty), a w szczególności Sąd nie może uzupełniać brakującego istotnego elementu weksła przez wykładnię. Weksel, na którym przy sumie wekslowej nie została umieszczona waluta należy traktować jak weksel niezupełny, do którego ma zastosowanie art. 10 prawa wekslowego. Oznacza to, iż posiadacz weksła może wpisać na nim walutę, zgodnie z zawartym porozumieniem. Jednakże możliwość uzupełnienia weksła przysługuje jego posiadaczowi tylko do chwili przedstawienia dokumentu do zapłaty. Do zapłaty skutecznie może być przedstawiony bowiem dokument będący wekslem. Dłużnik wekslowy ma prawo odmówić zapłaty, jeżeli wierzyciel żąda od niego sumy wekslowej na podstawie nieważnego weksła nawet jeżeli sam wystawił ten weksel niepoprawnie (vide: uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 1975 r. III CZP 66/95; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 1993 r., OSNCP 1993, poz. 199).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, że dołączony do pozwu dokument, sporządzony na urzędowym blankiecie weksła nie zawiera wszystkich koniecznych cech weksła własnego. Zarówno w prawym górnym rogu weksła, w którym wpisano Na 128.000,00 jak i w treści weksła, gdzie wskazano sumę wekslową sto dwadzieścia osiem tysięcy plus odsetki 20% rocznie do dnia zapłaty nie została oznaczona waluta, w jakiej ma nastąpić płatność sumy wekslowej. Braku oznaczenia waluty w tekście przyrzeczenia zapłaty przez wystawcę nie usuwa posłużenie się przez strony urzędowym blankietem weksła, określającym kwotę opłaty skarbowej w złotych polskich, ani że weksel został wystawiony w Polsce, a ma być płatny pod wskazanym adresem w S..

Wobec zatem braku wskazania w spornym wekslu waluty, w jakiej ma być zapłacona suma wekslowa, nie rodzi on zobowiązania wekslowego a powodowie nie mogą skutecznie na jego podstawie dochodzić od pozwanego zapłaty.

Sąd nie dał wiary zeznaniom powoda W. Ś. (1) co do tego, że weksel został wystawiony w roku 2004, a wypełniony w roku 2009, na sumę uzgodnioną z pozwanym, obejmującą część należności zasądzonej od pozwanego wyrokiem zaocznym, wyrażoną w złotych polskich. Zeznania powoda co do okoliczności wypełnienia weksła, a także sumy wekslowej nie zostały poparte żadnymi dowodami, zaś powód jest zainteresowany w rozstrzygnięciu sprawy na swoją korzyść, co rzutuje na ocenę na jego zeznań. Nie zasługuje na uwzględnienie stanowisko powodów, że za wystawieniem weksła w roku 2004 przemawia fakt nieskorzystania z niego w postępowaniu cywilnym toczącym się w latach 1996-1997, pod sygn. akt II 2026/96. Jak już wyżej wskazano, abstrakcyjność zobowiązania wekslowego nie może być rozumiana zbyt szeroko. Weksel może w istocie ułatwić dochodzenie roszczenia jeżeli jest należycie wypełniony, a jego prawdziwość i treść nie nasuwają wątpliwości, a także gdy do weksła sporządzono pisemną deklarację wekslową i weksel wypełniono zgodnie z porozumieniem. Zaniedbania przy wystawianiu i wypełnianiu weksła niezupełnego mogą skutkować jego nieważnością lub znacznymi utrudnieniami w udowodnieniu zobowiązania wekslowego.

Sąd natomiast uznał za wiarygodne zeznania pozwanego M. G., albowiem były one spójne, logiczne i korespondowały z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Pozwany w przekonujący sposób wyjaśnił okoliczności podpisania przez niego weksła. Zeznania pozwanego, że przedmiotowy weksel zabezpiecza spłatę pożyczki zaciągniętej w 1996 r. znajdują potwierdzenie w treści urzędowego blankietu weksła pochodzącego z lat 90-tych XX w.

Za wiarygodne Sąd uznał także dowody z dokumentów urzędowych znajdujących się w aktach sprawy Sądu Rejonowego w Szczecinie II Wydziału Cywilnego o sygn. II C 2026/96, albowiem zostały sporządzone w przepisanej formie, przez powołane do tego organy w zakresie ich kompetencji.

Reasumując, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do przyjęcia, iż powodowi przysługuje wobec pozwanego roszczenie wekslowe w kwocie dochodzonej pozwem. Z powyższych względów, na podstawie art. 496 Kpc, Sąd uchylił nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w Szczecinie dnia 18 października 2012 r. sygn. akt I Nc 265/12 oraz oddalił powództwo w całości.

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach stanowił art. 98 § 1 i 3 Kpc, zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

Ponieważ powodowie K. S. i W. Ś. (2) przegrali niniejszy proces w całości, obowiązani są zwrócić pozwanemu M. G. poniesione przez niego koszty procesu, na które złożyły się: wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego - adwokata, w kwocie 3.600 zł, ustalonej na podstawie § 6 pkt 6 w zw. z § 2 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz.461); opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł; opłata od zarzutów od nakazu zapłaty - 4.800 zł, ustalona na podstawie art. 19 ust.4 w z art. 13 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. z 2010 r., Nr 90, poz.594, ze zm.).

Mając na uwadze powyższe okoliczności oraz treść powołanych przepisów orzeczono jak w sentencji wyroku.

SSO Agnieszka Tarasiuk-Tkaczuk

S., dnia 9.09.2013 r.

Sygn. akt I C 1282/12

Zarządzenie

1. Odnotować w kontrolce uzasadnień (uzasadnienie sporządzono w terminie dwóch tygodni od powrotu sędziego z urlopu wypoczynkowego trwającego od 18 lipca do 23 sierpnia 2013 r.).
2. Doręczyć odpis wyroku z uzasadnieniem powodowi W. Ś..
3. Akta przedłożyć 16 dni po doręczeniu pisma lub z wpływem.

SSO Agnieszka Tarasiuk-Tkaczuk